

Datum Nycop[ie]<sup>ah</sup> anno [...] <sup>ai</sup> feria <sup>aj</sup> quart[a] pro[x]ima i[n]<sup>aj</sup> Pentecostes in testimonium pr[e]missorum<sup>ak</sup>.

Under brevtextern har plats markerats för tre sigill.

<sup>a</sup>N. ms. <sup>b</sup>Getteuh ms. <sup>c</sup>Ålppongom ms. <sup>d</sup>Houebek ms. <sup>e</sup>Fichbo ms. *Härefter by överstruket.* <sup>f</sup>sohn ms. <sup>g</sup>Bokstaven n otydlig, sannolikt efter rättelse. <sup>h</sup>Första bokstaven o möjligen efter rättelse. *Så även i det följande i namnet Johansson (Johanson, Jonsson, Jonson) utan att detta kommenteras i varje enskilt fall.* <sup>i</sup>seno ms. <sup>j</sup>Sista tre bokstäverna otydliga, möjligen efter rättelse. <sup>k</sup>krafft (avskrivningsfel) ms. <sup>l-l</sup>Troligen felaktigt upprepat vid avskrift. <sup>m-m</sup>förhomo (eller liknande) med förkortningsstreck ms. <sup>n</sup>Bokstaven t otydlig, saknas möjligen. <sup>o</sup>thetta ms. <sup>p</sup>Så för väntat iagh. <sup>q</sup>Bokstaven l möjligen efter rättelse. <sup>r</sup>Så för väntat må. <sup>s</sup>Härefter eller hans arffuom felaktigt upprepat. <sup>t</sup>Så för väntat annat. <sup>u</sup>Bokstäverna nn skrivna med en överflödig stapel. <sup>v</sup>Härefter war utstruket. <sup>x</sup>sege ms. <sup>y</sup>Sista bokstaven oläslig i hårt bunden volym. <sup>z</sup>godhen ms.

<sup>aa</sup>fort ms. <sup>ab</sup>artículas ms. <sup>ac</sup>P.g.a. hårt bunden volym är bokstaven b svårläst samt trolig förkortning och avstavningstecken oläsliga. *Bokstäverna de på följande rad.* <sup>ad</sup>inom ms. <sup>ae</sup>dirht (eller liknande; avskrivningsfel) ms. <sup>af</sup>Vlsons ms. <sup>ag-ag</sup>Hopskrivet ms. <sup>ah</sup>Sista bokstäverna oläsliga i hårt bunden volym. <sup>ai</sup>Årtalet utelämnat vid avskrift. <sup>aj-aj</sup>quarto propima im ms. *En annan möjlighet är att im är fel för ante.* <sup>ak</sup>promiss ms. *Samma p-förkortning har använts för väntat pro (i proxima) och pre (i premissorum).*

<sup>1-1</sup>Torpen har inte kunnat identifieras. <sup>2</sup>Torpet har inte kunnat identifieras.

10301

(omkring 1380) första veckan i juli

Börsta

Nils Bengtsson underrättar sin vän herr Klaus (Helsing) att han påföljande måndag i närvaro av sina vänner kommer att låta sin hustru gå i kyrkan (kyrktågning, se kommentar). Därför ber avsändaren herr Klaus att då komma till mässan i Veckholms kyrka tillsammans med sin bror eller herr Hans Birgersson; de är alla mycket välkomna. Vidare meddelar Nils att han på en väns vägnar genom pant är skyldig Staffan Vinman, borgare i Uppsala, 5 ½ mark penningar och som pant har lämnat en mantel värd mer än 10 mark. Staffan har försökt driva in (skulden) enligt stadsrätten så länge att avsändaren nu fruktar att manteln har gått förlorad eller blivit såld för mindre än dess värde. Nils beklagar detta och menar att det vore till skada för ägaren. Han sänder därför panten till ett värde av ytterligare 2 penningar med sin kyrkoherde Jöns i Veckholm och ber i all vänskaplighet herr Klaus att lösa panten för manteln av Staffan eller av den person som köpt manteln av honom. Herr Klaus ska behålla både panten och manteln tills dess att de möts igen, och Nils lovar att stå till tjänst med vad helst herr Klaus kan behöva hjälp med.

Orig. på papper (21,9 x 12,1 cm; 16 rader), Sv. Riksarkivet.

SDHK nr 11583.

Regest: RPPRH 103.

Nils Bengtsson är känd från 1378 (DS nr 9818) och fram till 1396 (SDHK nr 14548). I det förstnämnda brevet framgår det att hans hustru var Katarina Jordansdotter.

Om prebendaten Klaus (Nils) Johansson Helsing, som är belagd från 1366 (DS nr 7444) till 1381 (SDHK nr 12044) eller möjligen 1382 (SDHK nr 12211), se B. Hedberg, Uppsala stifts herdaminne IV:2 (2014), s. 280 ff., samt kommentar till DS nr 9477 med vidare hänvisningar.

Staffan Vinman uppträder 1406 som borgmästare i Uppsala, se SD nr 725.

För belägg på Hans (Johannes) Birgersson, prebendat i Uppsala domkyrka, (ej nämnd i Hedberg, a.a.) se SMP III, sp. 6; han är i övrigt tidigast känd 1381.

Om kyrkoherden Jöns (Johan) i Veckholm, som är känd mellan 1369 (DS nr 7936) och 1383 (SDHK nr 12522), se Hedberg, a.a., s. 485 f.

Om kyrktågning se KL X: *Kyrktågningen*, sp. 21 ff.

Om pantsättning där panten tillfaller långivaren se KL X: *Laga fång*, sp. 139 f.

Dateringen av brevet till omkring 1380 grundar sig på att de flesta personer som nämns i texten är belagda vid denna tid. Om synoden i Uppsala under medeltiden, som ägde rum första veckan i juli och som anges börja tisdagen efter Jungfru Marie besökelsedag, se S. Kroon, *Det svenska prästmötet under medeltiden* (1948), s. 55 f. och 66 f.

Votua in Domino salutacione premissa · Witen thæt hedherlichen man min kærllighan win herra Clauus at jach wil *medh* Gudh hiælpp mina winer nær mich hafwa wm manadagha nw komber mina hwsfrw tha j kyrkyo lata gangæ. Hwar fore bidher jach idher *medh* allan kærlllech oc troskapp som jach jdhelicha aff idher funnet hafuer · at j · tha hæz til Wekols kyrkyo til messo komma willen kunnen j *medh* idher hafwa idhan brödher æller herra Haness Byrgeri · tha saghe jach them *medh* idher hæz wmatan gerna · Fframaledhis min godhe herra Clauus ger jach idher witerlicet at jach a · eens mins wins weghnar wmatan pantliche skyllogher ær Staphanne Winman · borghara · j Wpsala vj *marker* pæningæ / fore hwilka han til pant hafuer een godhan mantol · bætre æn x *marker* / oc hafuer han swa lenge driffwet<sup>1</sup> ther *medh* therra stadz ræt thæt mich jafwar<sup>2</sup> thæt mantollen forganger æller wardher salder fore mindra wærdh · hwilkit mich wordhe til stora bydrøffwelsse oc then til skadha som han aghar / Hwar fore sænder jach idher *medh* minom kyrkyoherra herra Jønisse aff Wekol · min pant bætre æn tholicet tw pæningæ / oc bidher jach idher *medh* allan winskapp oc kærlllech at j idher fore mina thienist oc bøn skull then · panten anama wilen oc gøra · then mantollen løsan jntil idher aff Staphane æller then han nw hafwa køpt aff hanom oc byhallen swa badhe panten oc mantollen nær idher swa lenge wi saman komma kunnom / Jach wil idher gøra tha hwat idher nøghiæ skal / Miin kære herra Clauus, gøren winliche *medh* mich jnnan thessom twem erandom jach wil ther wm idhar wiliogher thienisto man wara hwar j mich hafwa wilen / Gudh *medh* idher ware. Scriptum in Byrestum<sup>3</sup> feria secunda ante synodum Vpsalensem per vestrum speciale Nicolaum Bencztsson.

På baksidan: Honorabili viro domino Nicolao Helssingia prebendato in ecclesia Vpsalensi amico suo sincero detur.

<sup>1</sup> D.v.s. 'gendriva, få underkänd', se Söderwall, *suppl.*: driva; jfr betydelsen 'anställa klander till upphäfvande af köpet' i C. J. Schlyter, *Ordbok till Samlingen af Sweriges Gamla Lagar* (1877). <sup>2</sup> D.v.s. 'vara i ovissbet, frukta, misstänka', se Söderwall: iäva. <sup>3</sup> Börsta i Kungs-Husby socken.

## 10302 (omkring 1380) utan dag

Ragvald Magnusson överlåter kvarnstället Snavlunda i Långbro socken i Närke till Vadstena kloster med alla tillagor för jungfru Marias heder och för sin och de sinas själar. Utfärdaren avhänder sig och sina arvingar kvarnstället med alla tillagor och överlåter äganderätten till Vadstena kloster på evig tid.

Utfärdaren ber hederlig man Gudmar Offesson att besegla brevet tillsammans med honom själv.